

HRVATSKI ŠKOLSKI MUZEJ

Trg maršala Tita 4, 10000 Zagreb, tel. 420-604, 425-814, faks 420-627,
e-mail: hrskmuz@zg.tel.hr

1. SKUPljanJE GRAĐE

U 1997. godini broj predmeta u muzejskim zbirka povećao se za 587 primjeraka.

1.1. Otkup, dar i terensko istraživanje

- 75 fotografija (otkupom 8, terenskim snimanjem 67)
- 234 arhivalija - svjedodžbi, rukopisa, spomenara, izvješća, rukopisnih ljetopisa škola (sve darovano)
- 19 školskih propisa (otkupom 2, darom: 17)
- 166 školskih udžbenika i priručnika (otkupom 13, darom 163)
- 17 učeničkih i školskih listova (sve darovano)
- 63 likovna, ručna i druga učenička rada (sve darovano)
- 11 učila (sve darovano)
- 2 školska atlasa (darovano).

Među darovanim predmetima vrijednošću se posebno ističe Svečana spomenica Hrvatskoga pedagoško-književnoga zbora i Saveza hrvatskih učiteljskih društava koja je 1897. dodijeljena Stjepanu Basaričeku u povodu 30. obljetnice rada (dar obitelji Schubert) te dokumentacija o prvim godinama djelovanja Hrvatskoga školskog muzeja (dar MDC-a).

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

I u 1997. godini posebna je pozornost pridana preventivnoj zaštiti predmeta u muzejskim zbirka, što je bilo omogućeno kako povećanim prostorom za muzejske depoe, tako i sredstvima koja je osigurao Gradski ured za kulturu.

U 1996. godini započeto preseljavanje muzejskog materijala završeno je tijekom 1997. Većina građe sada je adekvatno smještena u novim depoima za koje je nabavljeno:

- 4 ladičara (PA-110)
- 6 dužnih metara metalnih arhivskih polica
- 1 defenzor (AC 6)
- 10 polimetara
- 5 većih kutija od PH-neutralnog kartona

Radi preventivne zaštite nabavljeno je također:

- 6 rola beskiselinskoga papira
- 3 role folije melinex

- 200 beskiselinskih kartona.

U zbirka je očišćeno, provjetreno, preventivno zaštićeno (prema potrebi PH-neutralnim, beskiselinskim kartonom odnosno papirom ili folijom) te pohranjeno:

- 80 litografija
- 59 nacrti školskih zgrada
- 52 topografska prikaza (učenički radovi)
- 260 zemljopisnih karata (18.-20. st.)
- 208 zidnih tabli za školsku obuku (19. st.)
- 1 784 likovna i ručna rada učenika (19. st. i I. pol. 20. st.)
- 10 predmeta školske opreme: školske klupe i ploče, računala ... (kraj 19. - poč. 20. st.)
- 10 bilježnica i 6 zasebnih pismenih radnji (19. st.)
- 90 arhivskih omota s građom Odjela za bogoštovlje i nastavu Zemaljske vlade, ostavštinom D. Jarnević, službeničkim listovima profesora srednjih škola i Sveučilišta, građom o prosvjetnim sindikatima...
- 10 rukopisnih ljetopisa škola
- 500 izvornih fotografija.

Uz to, očišćeno je i u novi prostor preseljeno 1 200 udžbenika i priručnika.

2.2. Konzervacija i restauracija

Konzervirane su i restaurirane tri školske klupe, katedra te dva zidna sata, rad učenika urarske škole (19. st.), a iz zbirke udžbenika i priručnika restaurirano je i konzervirano 10 knjiga. Sve konzervatorsko-restauratorske radove obavili su vanjski suradnici Muzeja.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventiranje

Nastavljajući intenzivniji rad na obradi muzejskih predmeta i izradi potrebne dokumentacije o njima, ponajprije zbog nepotpunosti naslijeđene dokumentacije te zbog zahtjeva stalnoga postava, u 1997. obavljeno je:

- u zbirka učila, školske opreme i likovnih radova izrađena je dokumentacija za 298 predmeta (inventarna knjiga, matični kartoni i omoti). Riječ je o predmetima iz 19. i s početka 20. st., i to o učilima i radovima učenika i nastavnika
- u zbirci fotografija inventirano je i katalogizirano 200 fotografija

- u računalnu bazu podataka uneseni su kataloški podaci o 3 475 udžbenika i priručnika te o 20 atlasa
- u zbirci učeničkih školskih listova 55 naslova uneseno je u računalnu bazu podataka.

3.1.1. Ostalo

Kroz Knjigu ulaska muzejske, bibliotečne i arhivske građe provedeno je 975 jedinica, pojedinačno ili skupno.

U Knjizi izlaska (radi privremene posudbe) provedeno je 130 predmeta.

3.2. Fototeka

Fotografski je snimljeno 180 muzejskih predmeta, a za dokumentaciju o izložbama i drugim programima Muzeja izrađene su 154 fotografije.

3.3. Dijateka

Dijateka Muzeja dopunjena je s 40 dijapozitiva muzejskih predmeta.

3.4. Videoteka

Za videoteku je snimljeno ili presnimljeno 250 minuta video-dokumentacije.

3.5. Hemeroteka

Hemeroteka muzeja (novinski članci o školstvu) povećana je za 1 664 jedinice.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

U 1997. nabavljeno je 135 naslova monografskih publikacija (kupnjom 53, darom 82) te 37 naslova periodičnih publikacija, časopisa i novina (pretplatom 9 naslova, darom/razmjenom 28 naslova).

4.2. Stručna obrada knjižničkog fonda

U računalnu bazu podataka tijekom 1997. uneseni su kataložni podaci o 3 448 monografskih publikacija i 37 naslova periodike. Usporedno s tim nastavljeno je novo signiranje knjižnog fonda, izdavanje knjiga za zbirku udžbenika i priručnika te naslova za otpis, kao i označavanje građe za restauriranje ili novi uvez.

4.3. Zaštita knjižnične građe

Očišćeno je oko 4 000 svezaka.

Uvezano je 12 godišta časopisa.

4.4. Ostalo

Tijekom 1997. u čitaonici su radila 284 korisnika, pretežito studenta i istraživača povijesti školstva, kojima je na korištenje dano 545 knjiga i 117 svezaka periodike. Na telefonske upite dana je 51 obavijest o knjižnom fondu.

5. STALNI POSTAV

Tijekom 1997. revidirana je i kompletirana projektna dokumentacija stalnoga postava te su ugovoreni radovi na uređenju prostora stalnoga postava. Potkraj 1997. privedeni su kraju građevni i obrtnički radovi, te je započeta instalacija elektroopreme i opreme sustava tehničke zaštite.

Otvorenje stalnoga postava planira se u prvoj polovici 1998.

6. STRUČNI RAD

- Najveći dio stručnoga rada bio je vezan za obradu muzejskih zbirki i izradu dokumentacije o muzejskim predmetima. Uz to, stručni su djelatnici muzeja obavili i niz drugih poslova vezanih za preseljenje i sređivanje zbirki u novim prostorima depoa.
- Građom iz muzejskih zbirki koristilo se 70-ak istraživača, ponajviše za pisanje o prošlosti pojedinih škola.
- Oko 150 osoba dobilo je obavijesti (usmene ili pisane) od stručnog osoblja Muzeja o muzejskim zbirkama i o temama odnosno građi za koju su pokazali zanimanje.

6.1. Ekspertize

Obavljeno je devet ekspertiza, uglavnom u vezi s predmetima za otkup.

6.2. Posudba građe

Tijekom 1997. Muzej je posudio srodnim ustanovama, ponajviše za izložbe na kojima je i surađivao, 130 predmeta. Ti su predmeti posuđeni, primjerice, Pravnom fakultetu u Zagrebu, Historijskom arhivu u Pazinu, Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu, knjižnicama u Travnom i Voltinu naselju ...

Posudbi predmeta prethodio je izbor građe, izrada kataloških jedinica te priprema posudbene dokumentacije.

6.3. Djelovanje u strukovnim društvima

- Hrvatsko društvo folklorista, Hrvatsko etnološko društvo, Muzejsko društvo, Kulturno društvo "M. Š. Freiberg" te Matica hrvatska (V. Rapo)
- Hrvatska akademija odgojnih znanosti, Muzejsko društvo te Europski forum za slobodu odgoja (I. Vavra)
- Hrvatski nacionalni komitet ICOM-a te Muzejsko društvo (E. Serdar)

6.4. Sudjelovanje na kongresima, seminarima

- Stručno-znanstveni skup *Hrvatsko srednje školstvo jučer, danas, sutra*, Zagreb, 18. siječnja 1997. (izlaganje: I. Vavra)
- Znanstveni skup *Veliki datumi hrvatske pedagogije, školstva i učiteljstva*, Lekenik, 16. svibnja 1997. (Š. Batinić, E. Serdar)
- Stručno-znanstveni skup *Biblija - izvor religija i kultura*, Cernik, 24. i 25. listopada 1997. (izlaganje: V. Rapo)
- Stručno-znanstveni skup *Život i djelo Antuna Cuvaja, Bjelovar*, 6. prosinca 1997. (izlaganja: E. Serdar, V. Rapo i Ivan Vavra)
- Stručni skup *Osnivači i prvi kustosi u muzejima Hrvatske*, Osijek, 11. i 12. prosinca 1997. (izlaganje: I. Vavra)
- Znanstveni skup *Folkloristička istraživanja u tijeku*, Varaždin, 13. i 14. prosinca. 1997. (organizacija skupa i izlaganje: V. Rapo)

6.5. Publicistička djelatnost

Ivan Vavra

- *Školska knjižnica : hrvatska književnost od Bašćanske ploče do naših dana*, V. kolo (redaktor šest novih naslova), Erasmus Naklada, Zagreb
- *Vijesti HDF*, br. 1-2, 1997. (tekst i računalna priprema)
- Radovi Hrvatskog društva folklorista, Zagreb, vol. 4 (glavna i odgovorna urednica)
- *Građa o vinogradarstvu u Hrvatskom školskom muzeju te prinos školstva razvoju vinogradarstva u Hrvatskoj*, Radovi FDH, Zagreb, vol. 4 (1997.), 227.-237.
- *Hrvatsko društvo folklorista*, Vijesti muzealaca i konzervatora, Zagreb, 3/97, 26.-28.
- Zbornik *Radovi hrvatskog društva folklorista*, Vijesti muzealaca i konzervatora, Zagreb, 3/97, 28.-30.

Štefka Batinić

- *Prvačinje hrvatskog školstva*, u povodu 150. obljetnice rođenja Marije Jambrišak, Večernji list, Zagreb, 3.-12. rujna 1997.

- *Ti si knjigo velika gospoda... : Ljudevit Gaj - strastveni bibliofil*, Večernji list, Zagreb, listopad 1997.

- *Knjige sa slikami*, izložba Hrvatskoga školskog muzeja u Knjižnici Novi Zagreb, Školske novine, Zagreb, br. 32/1997.

Elizabeta Serdar

- *Poročilo o delu Hrvaškoga školskog muzeja 1997/1998.*, Šolska kronika, Ljubljana, 6 (XXX), 1997.
- *Bjelovarski pedagoški dani : Dug zaslužnome učitelju*, Školske novine, Zagreb, br. 40/1997.

6.6. Tečajevi, studijska putovanja

- Seminar *Preventivno konzerviranje*, Zagreb, 1.-3. ožujka 1997. (V. Rapo)
- Seminar *Arhivi knjižnice i muzeji : mogućnost suradnje u okviru globalne informacijske strukture*, Rovinj, 19.-21. listopada 1997. (Š. Batinić i I. Vavra)
- Stručno putovanje muzejskih pedagoga u Ljubljani i Celje, 3. i 4. veljače 1997. (E. Serdar)
- Stručno putovanje u Požegu radi upoznavanja historijske građe u Gimnaziji, 15. i 16. prosinca 1997. (E. Serdar)
- Prisustvovanje stručnih djelatnika Muzeja nizu predavanja s pedagoškom ili muzeološkom tematikom

7. ZNANSTVENI RAD

Uz stručni rad, kustosi muzeja nastavili su istraživanja na pojedinim područjima:

- povijesti predškolskog institucionalnog odgoja (E. Serdar)
- hrvatske književnosti za djecu 1850. - 1945. (B. Majhut)
- ženskog ručnog rada, stručnog školstva, židovskih konfesionalnih škola, hrvatskog školstva u dijaspori (V. Rapo)
- osnovnog i srednjeg školstva u Hrvatskoj i Slavoniji do 1918. (I. Vavra).

7.1. Nazivi tema i nositelji projekta

- Sa Slovenskim šolskim muzejom iz Ljubljane koncipiran je projekt zajedničkog istraživanja veza hrvatskih i slovenskih učitelja u pograničnim područjima do 1914. (suradnici iz Hrvatske: I. Biondić, E. Serdar i I. Vavra).
- Prema elaboratu I. Vavre (osnove koncepcije i sadržaja, te plan izrade i objavljivanja opsežnog i reprezentativnog povijesnog pregleda hrvatskoga školstva), stručni djelatnici Muzeja istraživali su građu i pripremali priloge za knjigu *Stoljeća hrvatskoga školstva*.

7.2. Publicirani radovi

- V. Rapo, *Hagada šel Pesah od Egipta do Hrvatske*, Radovi FDH, Zagreb, vol. IV. (1997.), 69.-89.
- I. Vavra, *Hrvatsko srednje školstvo u vrijeme II. svjetskog rata*, Nastavni vjesnik, Zagreb, 5-6 (1997.), 41.-47,
- I. Vavra, *Povijesni pregled razvitka školstva u Slatini i okolici*, Zbornik Slatina 1297.-1997. (u tisku)

8. IZLOŽBENA DJELATNOST

U prostoru Muzeja održane su ove izložbe (otvorene: utorak - petak 10 - 18 sati, subota i nedjelja 10 - 14 sati):

- *LIDRANO*: školski listovi učenika osnovnih i srednjih škola, 18.-31. ožujka 1997.
- *Cvijet u školi*: likovni radovi učenika iz zbirke Hrvatskog školskog muzeja i Škole primijenjene umjetnosti i dizajna, 15. travnja - 15. svibnja 1997.

Izvan prostora Muzeja bile su izložbe:

- *Djeca Kyota djeci Karlovca*, izbor likovnih radova iz fundusa Hrvatskog školskog muzeja, Osnovna škola braće Seljan u Karlovcu, do kraja siječnja 1997.
- Iz povijesti Klasične gimnazije u Zagrebu (1607.-1997.), u prostoru Klasične gimnazije, 4.-11. svibnja 1997.
- *Crte i boje u igri dječje mašte*, likovno stvaralaštvo u zagrebačkim osnovnim školama i dječjim vrtićima, u prostoru Gornjogradske vijećnice, 29. svibnja - 15. lipnja 1997.
- *Knjige sa slikami*: ilustracije u znamenitoj Knjižnici za mladež HPKZ-a, Knjižnica Novi Zagreb, 14. listopada - 15. studenog 1997.
- *Antun Cuvaj*, Gimnazija u Bjelovaru, 6. 18. prosinca 1997.
- *Prava djece*, (izložba priređena u suradnji s Ministarstvom hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i UNICEF-om), tijekom 1997. postavljena u Gospiću, Sisku, Karlovcu, Kninu, Šibeniku, Dubrovniku, Osijeku, Slavonskom Brodu, Vinkovcima te Trstu, Milanu, Budimpešti, Antwerpenu i Londonu.

Hrvatski školski muzej priredio je izbor dječjih likovnih radova za Međunarodnu izložbu dječjeg stvaralaštva Lidice 97. (Češka) i za bijenalnu Međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva u Kanagawi (Japan); na obje izložbe radovi su bili nagrađeni.

9. IZDAVAČKA DJELATNOST

Sve izložbe u Muzeju pratili su pozivnica i plakat, a uz izložbu *Crte i boje u igri dječje mašte* objavljen je katalog u boji.

Radi priređivanja za tisak i objavljivanja kopiran je opsežni rukopisni dnevnik Dragojle Jarnević (suradnja s Ogrankom MH u Karlovcu).

10. EDUKATIVNA DJELATNOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

10.1. Edukativna djelatnost

Za održavanja povremenih izložbi bilo je 50-ak stručnih vodstava.

Deplijani s obavijestima o izložbi *Crte i boje u igri dječje mašte* upućeni su svim osnovnim školama i dječjim vrtićima u Zagrebu.

Djelatnici Muzeja imali su tijekom godine mnoge osobne kontakte te održavali ili uspostavljali suradnju (zbog raznih zahtjeva i programa) s nizom škola, muzejskih i srodnih ustanova te pojedincima raznih struka. E. Serdar bila je aktivno uključena u rad grupe zagrebačkih muzejskih pedagoga.

10.1.1. Predavanja

U prostoru Muzeja održavala su se predavanja za studente muzeologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te za četiri grupe studenata Pedagogijskih znanosti (razredna nastava).

10.1.2. Radionice i igraonice

Uz izložbu *Cvijet u školi* (u sklopu zajedničke akcije zagrebačkih muzeja) održane su likovne radionice u suradnji sa Školom primijenjene umjetnosti i dizajna te u Specijalnoj bolnici za bolesti dišnog sustava na Srebrenjaku i u Bolnici za kronične dječje bolesti u Gornjoj Bistri.

10.2. Odnosi s javnošću

10.2.1. Press

O svim izložbama informirana su uredništva dnevnih listova i HRT, Radio 101 i OTV, te Školske novine, Komunalni vjesnik i Turistički informativni centar. Prikazi izložbi i djelatnosti Muzeja objavljeni su u Večernjem listu, Vjesniku, Slobodnoj Dalmaciji, Školskim novinama, Modroj lasti, Smibu, Zrnu, Komunalnom vjesniku, Šolskoj kronici (Lubljanu) te u programima HRT-a i OTV-a (na kojima su govorili V. Rapo, E. Serdar i I. Vavra).

11. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Podacima o broju posjetitelja izložbi postavljenih izvan Muzeja, u Hrvatskoj inozemstvu, ne raspoložemo.

Na ostalim programima u Muzeju bilo je oko 600 posjetitelja.

U Muzeju je tijekom 1997. godine na povremenim izložbama bilo oko 3 500 posjetitelja, uglavnom učenika osnovnih škola.

12. OSTALE AKCIJE

12.1. Investicijska ulaganja vezana za poboljšanje muzejske djelatnosti

- Sredstvima grada Zagreba tijekom 1997. značajna su sredstva uložena u uređenje prostora stalnoga postava Hrvatskoga školskog muzeja te u prvu fazu ugradnje sustava tehničke zaštite. Uz to, osim navedene opreme preventivne zaštite, povećan je kapacitet telefonske centrale, te nabavljeno osobno računalo, pislač i modem.
- Sredstvima Ministarstva kulture i športa RH nabavljeno je jedno osobno računalo.